

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra De hellige tre Konger

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 179. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1811_157-txt-shoot-idm149.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

I det jeg tager mig den Frihed at tilsende Dem medfølgende Sang til Indrykkelse i Deres Blad, beder jeg om Tilladelse til at sige et Par Ord om den Art af Sange, hvortil den tildels hører, nemlig de historisk-kristelige. I Lutherdommets første halvtredie Aarhundrede udgjorde saadanne den største Del af de forordnede Psalmer, og mig tykkes, med Rette, da den historiske Psalme er at ligne ved en rindende Bæk, og den dogmatiske eller moralske derimod langt ligere de stillestaaende Vande. Ingen kan fortænke mig i, at jeg med denne Overbevisning er utilfreds med den aldeles Fortrængelse af historiske Psalmer, der i den nyeste Psalmebog lader sig tilsyne. Visselig ville Mange med mig i denne Bogs fleste Sange finde den gamle Sandhed bekræftet, at det blot lyriske Digt af Nødvendighed udmattes, da den begejstrede Digter ved det første Greb i Strængen maa stræbe at fremlokke en Tone, der heelt udtaler 180hans Følelse, og siden nøies med enten at opløse, gjentage, eller sagte antyde en mere eller mindre beslægtet Følelse. De mest overflødige Bilag hertil vil Man finde i de mange Psalmer over Guds Egenskaber, der ei allene ere Gjentagelser og Opløsninger af sig selv, men som oftest af hinanden. Lægger Man nu til, at disse dog, i det Hele taget, ere og maa være de fortrinligste, og at de egenlig moralske Læredigte ifølge deres Natur maa vorde endnu mere enstonede, tørre og kolde, maa Man endnu mere beklage Mangelen af det historiske Liv, og jeg tør frimodig paastaae, at selv naar Moral og Fornuftreligion skulde være Hovedgjenstanden for de kirkelige Sange, vilde den historiske Dragt være saare ønskelig; thi det er dog udentvivl vist, at Digterens Begeistring er langt varigere og fastere, naar den er knyttet til Mænd og Tildragelser, samt at det Pusterum, der undes ham under den historiske Fremskriden, sætter Aanden istand til, paa de mest udmærkede Punkter at virke med sin hele Kraft. Jeg anseer det for ligesaavist, at Mængden og ikke blot Mængden, baade igiennem det levende Exempel kommer til en klarere Beskuelse af Dydens Herlighed og Glands, end igiennem den halvdøde lærende Fremstilling, samt at den blotte Formanings Virkning aldrig kan være saa stærk, som den de enkelte Opmuntringssteder, kunne frembringe, der i den historiske Sang synede mindre at være fremlokkede med Overlæg end at have dannet sig selv i Digterens Øre. Dette lod sig omstændelig udvikle ved igiennem Historien at henpege paa de Sange, hvori de Gamle fremsatte deres Myther, og i det hele paa den Virkning, Historien gennem alle Tider i Kæmpeviser og Krøniker, Legender og Eventyr har havt paa Folkene; men det behøves her saameget desmindre, som Spørgsmaalet her egenlig bliver, hvorledes kristelig religiøse Sange bør være beskafne. Maa nu enhver Kristen ansee Bibelen for et Indbegreb af Alt, hvad der troet og fulgt kan gjøre os timelig og evig lyksalige, og tillige er sandere og højere end Alt, hvad Mennesker kan optænke, saa følger heraf baade, at Bibelens Indhold maa være Sangenes, og at disse maa være digtede i hins Aand. Men nu er saa stor en Del af begge Testamenter aldeles historisk, nu er Jesu Liv ei allene det fuldkomneste Dydsmønster, men indeholder tillige Fakta, hvorpaa en Kristens hele Tro og Saligheds Haab maa grunde sig, saasom: Kristi Mirakler, Lidelse, Opstandelse og Himmelfart, og endelig ere Jesu Lignelser et nyt Bevis for, hvorledes selv Moralens bør iføre sig en mere eller mindre historisk Dragt for at vinde Indgang. Føier Man til, at det mindre er Kundskab om Pligterne end Villie og Størke til at opfylde dem og til at forsage, hvad der behøver Sandserne, der fattes Menneskene, behøves der vel ei mere Bevis for, at de fleste Kirkesange burde være levende Billeder af Jesu og de hellige Mænds Liv; og de fremfarne Tider have lært, at saadanne tale kraftig til Hjertet og laane Sjælen Vinger til høi Flugt over det Jordiske. Naar derfor en Tidsalders Mennesker ei længere finde Behag i eller kunne opbygges ved saadanne, da er det et sandru Vidnesbyrd om, at Kristendommen ei længere boer i deres Hjerte, at dens Høitider ei længere ere deres, at Jesu Liv ei længere er det menneskelige Gudsbillede, hvorpaa Øiet lyster at dvæle, at hans Kors forarger dem, at de ei med ham ville begrave det gamle Menneske for at opstaae forklarede med ham, og at i det Hele Øiet er blindt for den hellige Aand, der hvilede over de hedenfarne Guds Mænd, og endnu svæver saa kraftelig over deres evige Mindesmærker, at Enhver, som besøger dem med ydmyg Følelse af sin Trang vil føle sig grebet og stærket og løftet til et højere Samfund. Jeg kan ikke andet end med inderlig Bedrøvelse her gjentage den lette men dog saa tunge Spaadom: at dersom vi endnu længere ville vedblive at ringeagte sand Kristendom og daarligen syle med at opelske et Kundskabstræ af den halvvisne Gren, som er løsrevet fra sin hellige Rod, da vil Slægten snart vorde udjaget af sit drømte Paradis, uden anden Vinding end den raadnende 183 Frugt, den stjal med formastelig Haand, og da vil den forgjæves længes efter det foragtede Livets Træ, fortvivlende vil den staae med den mørke Grav for sig, og bag sig Keruben med det flammende Sværd. Da den foragtede Sandheden, vil den komme til at troe Løgneren, atter vil Europa ligge kraftløs nedsunken mellem Vantroens og Overtroens gabende Afgrunde og kun slæbe sig frem drevet af Despotismens Jernsvøber, som den romerske Verden fordem. At bortvende denne Ulykke kan den Gud allene, som fordem gav det stinkende Lig Liv og Kraft, men at stærke det døende maa være enhver Kristens Bestræbelse. Under den Forudsætning, at der endnu ere mange Tusinder i Norden, som ei have bøiet Knæ for Tidens livløse Afgudsbilleder, men som dog kunne trænge til at stærkes i Troen og Haabet, troer jeg, at en Samling af kristelige, mest historiske Sange vilde være Mange kjærkommen, og en saadan agter jeg at udgive, om Gud under Liv og Helsen. Endel skulde være selvgjorte, men den største Del borgede af Kingo, Luther, og flere af de ældre kristelige Digtere med de Forandringer, Tiden *med Ret* kan fordre. Skulde Nogen af vore nulevende Digtere, besjælet af sand kristelig Tro og Iver ville hædre denne Samling med Bidrag, skal det være mig saare kjært.